

O gecə uşaq anadan, ata baladan, bacı qardaşdan ayrı düşmüşdü

Azərbaycan xalqı 200 il ərzində erməni millətçi-şovinstlərinin davamlı olaraq etnik təmizləmə, soyqırımını siyasətinə məruz qalıb. Azərbaycanlılar tarixi torpaqlarından qovulub, qaçqın və məcburi köçkünə çevriliblər. Bütün bu hadisələr ermənilər tərəfindən kütləvi qırğınlarla müşayiət olunub. Belə qəddar siyasətin ən qabarıq nümunəsi və sübutu isə Xocalı soyqırımıdır. Minlərlə həmvətənimiz hələ də o dəhşətli hadisənin ağrı-acısını yaşayır, bu faciənin qorxunc təsirindən qurtula bilmir.

Belə insanlardan biri də həmin qanlı gecənin canlı şahidi Zənurə Səlimovadır. O, ailəsi ilə birgə Bakının Sabunçu rayonunun Pirşağı kəndində məskunlaşıb. Zənurə xanımın söhbətləşərkən o, Xocalıya, xocalılara edilən qəddarlığa görə ermənilərə, onların havadarlarına olan nifrətini sözlə ifadə etməkdə çətinlik çəkirdi. Əsəbdən gözü yaşardı. Bir az sakitləşəndən sonra söhbətə başladıq. “19 yaşım vardı. Dörd ay idi ki, ailə qurmuşdum. Əfsuslar olsun ki, mən o toyun xoşbəxtliyini, sevincini yaşaya bilmədim. Ailəmin verdiyi cehizdən bir stəkan belə işlətmədim” - deyə sözüünə davam etdi:

- Fevral ayının 25-i gecə saat 11-12 radələri idi, yenicə yatmışdıq. Həyat yoldaşım və onun qardaşı bir gündən-bir postda dururdular. Həmin gecə yoldaşım Fərhadın növbəsi idi. Qəfildən onun qışqırmaq səsinə ayıldım. Hay-haray qopdu ki, ermənilər şəhərə hücumla keçib, çıxın! Evdə qaynım, onun yoldaşı, iki övladı və qayınanam vardı. Qayınanam ağır xəstə idi, ayaqları yer tutmurdu. Əvvəlcə onu durquzmağa çalışdıq, bu vaxt baldızım da altı nəfər ailə üzvü ilə birlikdə bizə köməyə gəldi. Yoldaşımın qaynım analarını kürəklərinə aldılar, mən və baldızım isə onun ayaqlarından qaldırdım. Bu şəkildə qaçmağa başladım. Gəlib çıxdım Xocalıda beşmərtəbə deyilən yerə, oranın zirzəmisində gizləndim. Bura qədər necə, hansı zülmə gəldik, onu bir Allah bilir. Həmin anları sözlə ifadə etmək mümkün deyil, gözlə görmək lazımdır ki, dəhşəti anlaya biləsən. Həm də hamılə idim...

Onlar zirzəmidə yenicə oturlarmış ki, Murad adında oğlan gəlib deyir - “Meşəyə gedirik. Ara bir az sakitləşsin, qayıdacaq kəndə”. Nə qayıtmaq, arxada bir nəfər də canlı qoymamışdılar, qarşılarına keçəni güllələmişdilər, evlər yerlə-yeksan edilmişdi. Sanki Allah da onların tərəfində deyildi, saxta, qar-boran irəliləməyə imkan vermirdi:

- Ayaqyalın, başıaçıq Qarqar çayını çox çətinliklə keçdik. Gəldik Qaraqaya deyilən yerə. Orada Milli Qəhrəman Əlif Hacıyev və indiki deputatımız Elman Məmmədov, Xocalı özünümüdafiə batalyonunun komandiri, Milli Qəhrəman Tofiq Hüseynov, Araz Rüstəmov və digər qeyrətli oğullarımız insanlara kömək edirdilər. Onlar sakinləri qrup şəklində xilas etməyə çalışırdılar. Bu anda yaxınlığımızdan bir qara “Vaz-66” maşını keçdi, oradan biz tərəfə çıxdılar ki, tez keçin. Elə əsl dəhşət də bundan sonra başladı. Biz elə bilirdik ki, geri - kəndə qayıdacağıq. Daha düşünmürdük ki, həyatımızın sonudur. İnsanların bir hissəsi ilə Qaraqayanı keçdik, qalanlarını isə elə qırdılar ki, elə bil tarlada ot biçiblər. Demək olar ki, bizimlə olan insanların yarısı güllələndi. Qaynım Faiq, yoldaşım Fərhad, baldızım və mən qayını son anda aşı bildik. Bu zaman arxaya baxdıq ki, bir yaralı yerə uzanıb inildəyir. Adı Telman idi, yoldaşı isə həmin gecədə şəhid olmuşdu. O, qarnından güllələnmişdi, qan elə fısqırırdı ki, elə bil qırmızı yaylıq qarın içindən burula-burula tüstülənir. Hamı qışqırırdı - “Ay Allah mənə kömək et!..” Yoldaşımın xəstə anası və Hüseyn adlı dayım o gecə şəhid oldular. Dayımı o qədər yerlə sürmüşdülər ki, bədəni, başı parça-parça olmuşdu. Ermənilər qızıl dişlərini də çıxarmışdılar. Dəfnindən əvvəl yuyularkən onun başının arxa hissəsinə bəlkə də bir kiloqram pambıq tıxadılar. Çünki, başında böyük dəlik açılmışdı.

Zənurə xanım deyir ki, Xocalı faciəsi zamanı uşaq anadan, ata baladan, bacı qardaşdan, ailələr bir-birindən ayrı düşmüşdü, hamısı imdad diləyirdi:

- Çox dəhşətli mənzərə idi. Düz 24 ildir ki, həmin faciəni gördüyümdən də artıq yaşayıram. O gecənin yaraları hər il sinəmdə qaşsaq bağlayır, hər dəfə qoparıb atıram, yenə təzələnir. Övladım mənə sual verir ki, ana, o qədər yol keçib gəlmisən, həmin yolu bir də geri qayıdarsanmı? Hələ də fikirləşib ona düzgün bir cavab verə bilməmişəm. İndi sizinlə danışacağam ürəyim tab gətirmir, yaram yenidən sızıldayır. 44 yaşım var, hazırda sağ ayağım işləmir, nə həyat gördüm, nə yaşadım ki!..

Zənurə Səlimovanın 3 oğul övladı var, yoldaşı veterandır. Özü isə hazırda Xocalı rayonu 2 sayılı tam orta məktəbdə kitabxanaçı işləyir.

Elgün MƏNSİMOV,
“Azərbaycan”